

Objectius

- Conèixer les possibilitats d'expressió i comunicació del cos.
 - Aprendre a intervenir educativament mitjançant l'expressió corporal a les etapes d'Infantil i Primària.
 - Potenciar actituds favorables envers una concepció educativa que valori de manera essencial l'activitat física en la formació integral de la persona.
-

Temari

1. Expressió i comunicació

1. Precedents històrics
2. Aproximació conceptual
3. Principals corrents contemporanis
4. Diferències i similituds entre les activitats d'expressió/comunicació i els altres blocs de continguts del curriculum de l'Àrea d'Educació Física

2. L'especificitat dels llenguatges humans

1. Llenguatge corporal i llenguatge no corporal no oral
2. Comunicació oral i comunicació no oral

3. El gest com a moviment parcial del cos

1. Definició de gest
2. La tipologia dels gests en una gramàtica corporal
3. Els condicionants de la interpretació dels signes gestuals

4. L'expressió corporal com estudi del moviment en l'espai

1. Els eixos i plans del moviment

2. Els nivells del cos respecte l'espai
 3. Les direccions del cos en desplaçament
 5. **L'expressió corporal com estudi del moviment en l'espai ocupat pels altres**
 1. La proxèmia i el seu significat cultural
 2. Elements del comportament proxèmic
 3. Els espais proxèmics segons l'esquema d'Hall i de Stokoe
 6. **L'expressió de les emocions**
 1. El moviment i el desplaçament expressiu
 2. Vectors determinants del desplaçament: la direcció i el sentit, la velocitat i el to muscular.
 7. **La respiració**
 1. El cos com a màquina pneumàtica
 2. La veu com energia sonora
 3. Relacions entre la veu i el moviment i el gest
 8. **L'expressió corporal en el desenvolupament curricular**
 1. Anàlisi dels continguts
 9. **La improvisació teatral: possibilitats pedagògiques**
 1. Definició, tipus i característiques
 10. **L'avaluació en l'expressió corporal**
 - 10.1. Mesura i avaluació de l'expressivitat humana
 - 10.2. Les capacitats de la persona avaluadora
 - 10.2.1. La capacitat d'observació
 - 10.2.2. La capacitat de precisió terminològica i conceptual
-

Metodologia

1. Sessions teòriques:

- Aportacions teòriques de la professora

- Lectura de texts relacionats amb els continguts
- Debat sobre qüestions teòrico-pràctiques

- Anàlisi d'espectacles vistos durant el quadrimestre

2. Sessions pràctiques

- Exercicis individuals i col·lectius d'aplicació dels continguts teòrics
- Assistència a espectacles de teatre i dansa

Avaluació

Bloc 1. Teòrico-pràctic

1. Participació activa a les sessions teòriques.
2. Reflexió crítica individual i/o en grup per escrit, sobre temes tractats a les sessions.
3. Treball individual per escrit, basat en l'observació d'un/a company/a.
4. Treball individual per escrit, sobre dos espectacles professionals de teatre i/o dansa visionats durant el quadrimestre.

Bloc 2. Pràctic

1. Avaluació continuada durant les sessions pràctiques.

Es podrà fer una prova per millorar la qualificació.

Bloc 3. Teòric

1. Prova teòrica sobre els continguts de l'assignatura.

Observacions

- L'assistència a les sessions pràctiques (80% mínim) és un requisit indispensable per superar el bloc 2.
- Per obtenir la qualificació final, caldrà haver aprovat cadascun dels tres blocs.

Bibliografia

1. Expressió i llenguatge corporal

AYMERICH, C. y AYMERICH, M. (1974): *La Expresión, medio de desarrollo*. Nova Terra, Barcelona.

- BERNARD, M. (1994): *El cuerpo. Un fenómeno ambivalente*. Paidós, Buenos Aires.
- BIRDWHISTELL, R.L (1970): *Kinesics and Context*. Traduit com *El lenguaje de la expresión corporal*. Gustavo Gili, Barcelona, 1979.
- BOSSU, H. y CHALAGUIER, C. (1986): *La expresión Corporal. Enfoque metodológico. Perspectivas pedagógicas*. Martínez Roca, Barcelona
- DARWIN, Ch. (1984): *La expresión de las emociones en los animales y en el hombre*. Alianza, Madrid.
- DAVIS, F. (1976): *La comunicación no verbal*. Alianza, Madrid.
- FAST, J. (1971): *El lenguaje del cuerpo*. Kairós, Barcelona.
- KNAPP, M.L. (1995): *La comunicación no verbal. El cuerpo y el entorno*. Paidós, Barcelona.
- MACIÀ, S (1998): *Consideraciones sobre la evaluación de la expresión corporal en la educación primaria*. A Actas XVI Congreso Nacional de Educación Física. Universidad de Extremadura, Badajoz.
- MATEU, M. et altri (1992): *1000 ejercicios y juegos aplicados a las actividades corporales de expresión*. Vol. I y II. Paidotribo, Barcelona.
- MOTOS, T. (1983): *Iniciación a la Expresión Corporal*. Humanitas, Barcelona.
- MOTOS, T. (1985): *Juegos y experiencias de Expresión Corporal*. Humanitas, Barcelona.
- PAREJO, J. (1995): *Comunicación no verbal y educación. El cuerpo y la escuela*. Paidós, Barcelona.
- PEASE, A. (1993): *El lenguaje del cuerpo: como leer el pensamiento de los otros a través de sus gestos*. Paidós, Barcelona.
- SALZER, J. (1984): *La expresión corporal*. Herder, Barcelona.
- SCHILDER, P. (1989): *Imagen y apariencia del cuerpo humano*. Paidós, Barcelona.
- SERRANO, S. (1996): *Cap a una lògica de la seducció*. EUB, Barcelona.
- SCHINCA, M. (1988): *Expresión corporal. Bases para una programación teórico-práctica*. Escuela Española, Madrid.
- STOKOE, P. (1978): *Expresión corporal. Guía didáctica para el docente*. Ricordi, Buenos Aires.

2. Dramatització

ALASJÁRVI, U. (1986): *El joc dramàtic*. Graó, Barcelona.

ALVAREZ-NOVOA, C. (1995): *Dramatización: el teatro en el aula*. Octaedro, Barcelona.

ARTEAGA, M., VICIANA, M. y CONDE, J. (1984): *Desarrollo de la expresividad corporal. Tratamiento globalizador de los contenidos de la representación*. INDE, Barcelona.

CERVERA, J. (1996): *La dramatización en la escuela*. Bruño, Madrid.

MOTOS, T. y TEJEDO, F. (1996): *Prácticas de dramatización*. J. García Vergudo, Madrid.

RENOULT, N. y B. (1994): *Dramatización infantil: expresarse a través del teatro*. Narcea, Madrid.

3. Desenvolupament curricular i Didàctica

BLÁZQUEZ, D. (1992): *Evaluar en Educación Física*. INDE, Barcelona.

CASTAÑER, M. y CAMERINO, O (1992): *Unidades didácticas para primaria*. INDE, Barcelona.

DÍAZ, J. (1994): *El currículum de la Educación Física en la Reforma educativa*. INDE, Barcelona.

MINISTERIO DE EDUCACIÓN Y CIENCIA (1992): *Propuestas de secuencia. Educación Física. Primaria*. Escuela Española, Madrid.

MINISTERIO DE EDUCACIÓN Y CIENCIA (1992): *Propuestas de secuencia. Educación Artística. Primaria*. Escuela Española, Madrid.

RODRÍGUEZ, J. et altri (1994): *Desarrollo curricular de Educación Física. Primer, segundo y tercer ciclo de Educación Primaria*. Escuela Española, Madrid.

RUIBAL, O. (1997): *Unidades didácticas para secundaria. Expresión corporal*. INDE, Barcelona.